Jak młodzi mężczyźni w wieku 18-24 lata postrzegają patriarchat: Wyzwania, przywileje i oczekiwania.

Julia Latoszek, Julita Łyś, Dziyana Ladyka,

Gabriela Nowik, Daria Petrovska, Paulina Mokrogulska

Studentki socjologii stacjonarnej III. roku

Plan:

1. Podstawowe koncepcje i pojęcia
2. Wyniki badań dotyczące problematyki badań podejmowanych w pracy
3. Założenia metodologiczne badań

3.1. Przedmiot i cel badań

3.2. Pytania badawcze

3.3. Zmienne i wskaźniki

3.4. Metoda, technika badań, narzędzie badań

3.5. Strategia doboru próby

3.5. Realizacja badań

3.6. Strategie analizy danych – plany

4. Analiza wyników badań
5. Wnioski
6. Bibliografia

PODSTAWOWE POJĘCIA SOCJOLOGICZNE STOSOWANE W PRACY

- Patriarchat - system społeczny, w którym władza i dziedziczenie przynależy do mężczyzn. Dominacja przez mężczyznę w stosunkach rodzinnych i społecznych, system struktur i praktyk społecznych, w którym mężczyźni dominują, uciskają i wyzyskują kobiety (Walby 1990)
- Tradycyjny wzór męskości - tradycyjny paradygmat ujmuje męskość jako dominację i specjalizację w określonych dziedzinach. Opiera się na dualizmie ról płciowych, asymetryczności cech męskich i kobiecych. Wymaga od mężczyzny podporządkowywania sobie innych mężczyzn, kobiet i dzieci. Oznacza przymus tłumienia uczuć iemocji, broni mężczyźnie wstępu do pełni ludzkich doświadczeń. (Arcimowicz 2008)
- Gender - to kategoria społeczno-kulturowa, która odzwierciedla sposób, w jaki społeczeństwo kształtuje i definiuje role oraz tożsamości związane z płcią. W tradycji francuskiej gender wiąże się z wpływem instytucji społecznych na nasze postrzeganie i struktury myślenia, natomiast w tradycji amerykańskiej oddziela się go od biologicznej płci, co pozwala na analizę, jak płeć jest konstruowana poprzez normy społeczne i mechanizmy kulturowe. (Kopciewicz, 2016)

- **Socjologia płci -** bada, w jaki sposób struktura społeczna oraz kultura utrzymują nierówności między płciami, analizując przy tym role społeczne i szanse życiowe przypisane kobietom i mężczyznom. Skupia się na odsłanianiu mechanizmów dominacji i podporządkowania oraz ich wpływu na codzienne funkcjonowanie jednostek w społeczeństwie (Malinowska, 2011)
- **Płeć kulturowa -** definiowana jest jako wtórny wobec płci biologicznej system, w którym kształtowane są kobiecość i męskość i obejmuje społeczne oraz kulturowe aspekty funkcjonowania kobiet i mężczyzn. [...] Płeć rozważana jest więc jako zmienna indywidualna, dotycząca podobieństw i różnic między kobietami i mężczyznami, a także jako kategoria społeczna. W tym drugim znaczeniu postrzegana jest jako konstrukt społeczny – efekt aktywnych działań jednostki w różnych sytuacjach, określonych kontekstem płci (Paprzycka, Mianowska, 2016)

PODSTAWOWE POJĘCIA SOCJOLOGICZNE STOSOWANE W PRACY I GŁÓWNA KONCEPCJA TEORETYCZNA

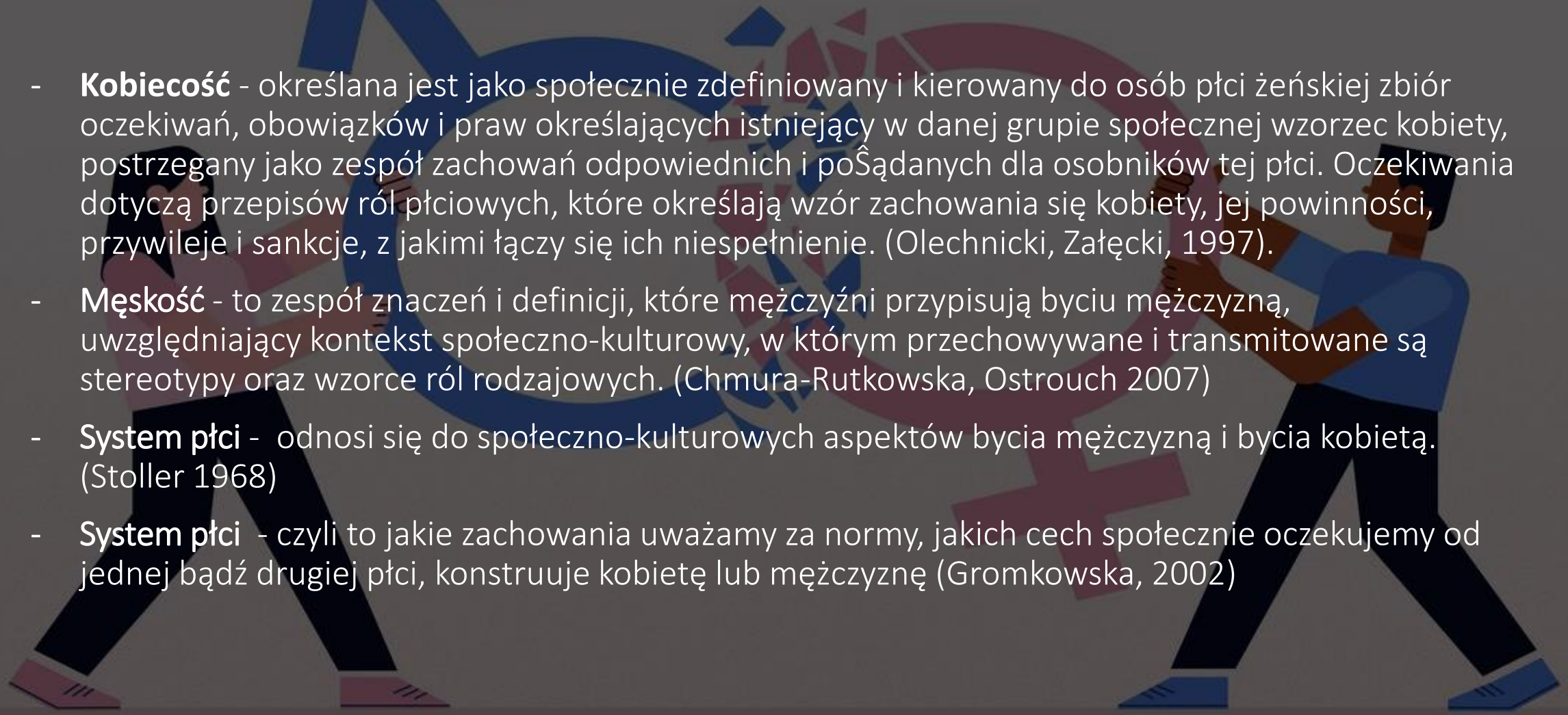

- **Kobiecość** - określana jest jako społecznie zdefiniowany i kierowany do osób płci żeńskiej zbiór oczekiwań, obowiązków i praw określających istniejący w danej grupie społecznej wzorzec kobiety, postrzegany jako zespół zachowań odpowiednich i poŜądanych dla osobników tej płci. Oczekiwania dotyczą przepisów ról płciowych, które określają wzór zachowania się kobiety, jej powinności, przywileje i sankcje, z jakimi łączy się ich niespełnienie. (Olechnicki, Załęcki, 1997).
- **Męskość** - to zespół znaczeń i definicji, które mężczyźni przypisują byciu mężczyzną, uwzględniający kontekst społeczno-kulturowy, w którym przechowywane i transmitowane są stereotypy oraz wzorce ról rodzajowych. (Chmura-Rutkowska, Ostrouch 2007)
- **System płci** - odnosi się do społeczno-kulturowych aspektów bycia mężczyzną i bycia kobietą. (Stoller 1968)
- **System płci** - czyli to jakie zachowania uważamy za normy, jakich cech społecznie oczekujemy od jednej bądź drugiej płci, konstruuje kobietę lub mężczyznę (Gromkowska, 2002)

PROBLEMATYKA MĘSKOŚCI I PATRIARCHATU W BADANIACH NAD MĘSKOCIĄ

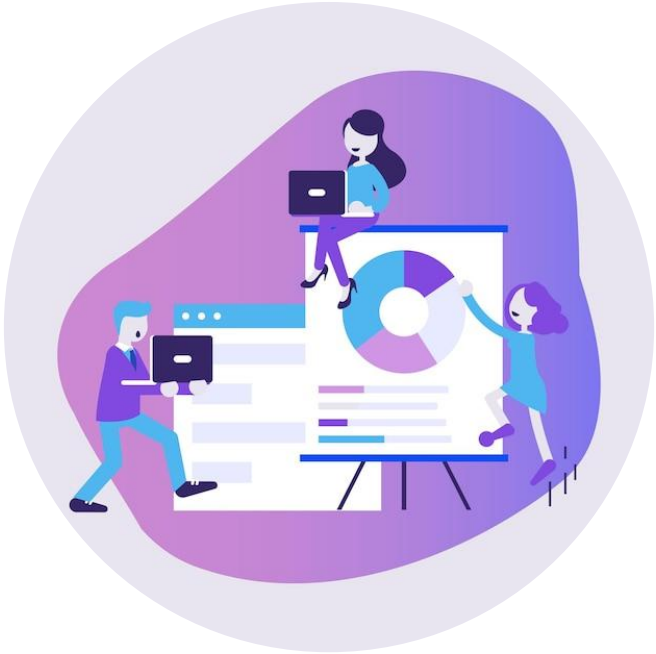

Współczesne badania nad męskością analizują zmieniające się role płciowe w kontekście dążeń do równości. Tradycyjny model męskości przypisuje mężczyznom cechy takie jak siła, dominacja i emocjonalna powściągliwość, ale społeczeństwo coraz częściej oczekuje od nich większego zaangażowania w życie rodzinne. Presja związana z utrzymaniem tradycyjnych wzorców prowadzi do ryzykownych zachowań, co stało się tematem badań socjologicznych.

Raport Gedeon Richter Polska (2024) pokazuje, że polscy mężczyźni odchodzą od tradycyjnych wzorców, definiując męskość jako dojrzałość, mądrość i opanowanie. Wielu z nich dostrzega rozpad tych wyobrażeń, szczególnie starsi mężczyźni. Coraz więcej młodych panów podkreśla znaczenie emocji, co wskazuje na ewolucję społecznego postrzegania męskości.

OECD Gender Equality Report (2021) podkreśla, że wiele krajów dostrzega potrzebę przekształcania tradycyjnych ról mężczyzn w kontekście dążenia do równości płci.

Michael Kimmel („The Gendered Society”, „Angry White Men”) badał męskość jako konstrukt kulturowy, a presja spełniania wzorców często prowadzi do problemów emocjonalnych. Badania Katarzyny Janiak w Polsce wskazuje, że normy te szczególnie obciążają młodych mężczyzn.

Badania te pokazują złożoność przemian ról mężczyzn, co czyni je kluczowym tematem.

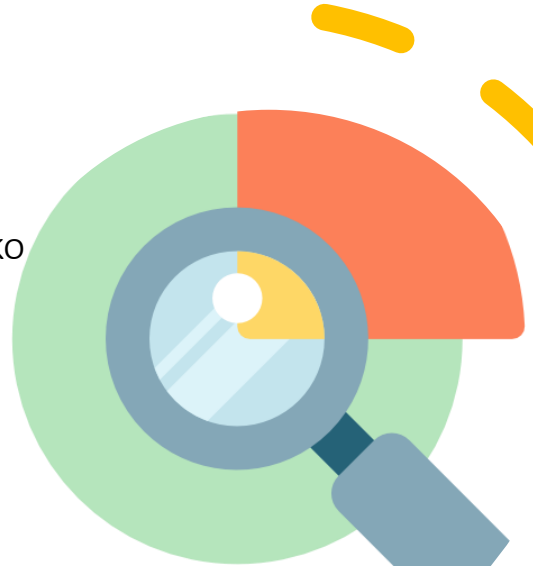

PRZEDMIOT I CEL BADAŃ

- Przedmiot - młodzi mężczyźni w wieku 18-24 lata, mieszkający w Polsce, badani reprezentowali różne środowiska społeczne i demograficzne.
- Cel badania- Celem badań był opis jak młodzi mężczyźni w wieku 18-24 lata mieszkający w Polsce postrzegają patriarchat. Badanie ma na celu zidentyfikowanie, jakie dominujące postawy w tej grupie, wartości i przekonania łączą się z pojęciem patriarchatu, oraz w jaki sposób mężczyźni odnoszą się do kwestii równouprawnienia płci, a także jakie mają związane z tym doświadczenia.

PYTANIA BADAWCZE

- W jaki sposób młodzi mężczyźni postrzegają patriarchat, jak go definiują, jakie przypisują mu znaczenie?
- Jak młodzi mężczyźni doświadczają ról społecznych związanych z płcią i równością, oraz w jaki sposób postrzegają te kwestie w kontekście swojej tożsamości społecznej?
- Jak młodzi mężczyźni postrzegają przywileje które mają i te które mają kobiety? (Jak młodzi mężczyźni mieszkający w Polsce postrzegają swoje przywileje w kontekście płci oraz przywileje, którymi dysponują kobiety w społeczeństwie?)
- Jak młodzi mężczyźni postrzegają oczekiwania, które stawia przed nimi społeczeństwo?
- Jak młodzi mężczyźni definiują wyzwania, które stawia przed nimi patriarchat?

METODA, TECHNIKA I NARZĘDZIE BADAŃ

- W naszym badaniu zastosowano **strategię jakościową**, metodą badawczą był **studium przypadku**
- Badania zrealizowane techniką **wywiadu pogłębionego (IDI)**.
- Narzędziem badawczym był **scenariusz wywiadu,** dzięki któremu prowadzące badania zrealizowały go zachowując dużą elastyczność w dostosowaniu do specyfiki danej rozmowy.

STRATEGIA DOBORU PRÓBY

- W badaniach zastosowano **celowy** dobór próby, czyli dobór zorientowany na uzyskaniu informacji (B Flyvbjerg, 2006) z wykorzystaniem strategii **maksymalnej zmienności**, czyli takich zorientowanych na uzyskaniu informacji dotyczących różnych okoliczności danego zjawiska i wyniku rozgrywających się procesów (Magdalena Ciechowska, Maria Szymańska, 2018)
- Do badania zaproszono młodych mężczyzn z kategorii wiekowej 18-24 lata, mężczyźni kształcący się oraz nie kontynuujący nauki, singli oraz mężczyzn w związkach, pracujących oraz studiujących, z małych i z dużych miast

REALIZACJA BADAŃ

WYWIADY ZOSTAŁY PRZEPROWADZONE PRZEZ SZEŚĆ STUDENTEK W OKRESIE OD 11 LISTOPADA 2024 ROKU DO 28 LISTOPADA 2024 ROKU.

PO ZAKOŃCZENIU REALIZACJI WYWIADÓW, ZOSTAŁO PRZEPROWADZONO KODOWANIE TEORETYCZNE.

CAŁE BADANIE ZOSTAŁO ZREALIZOWANE W OKRESIE 15.10. 2024-21.01.2025. KAŻDA OSOBA PRZEPROWADZIŁA 2 WYWIADY Z RESPONDENTAMI.

STRATEGIE ANALIZY DANYCH

1. ANALIZA KOMPARATYWNA
2. JAKOŚCIOWA ANALIZA TREŚCI
3. KODOWANIE TEORETYCZNE

Klucz kategoryzacyjny:

1. Postrzeganie patriarchatu
   - Definicja patriarchatu (indywidualne vs. Społeczne podejście)
   - Zauważanie patriarchatu (świadomość, zaprzeczenie, akceptacja)
   - Zalety/wady patriarchatu (korzyści vs. szkody)
2. Doświadczenia związane z pełnieniem ról społecznych związanych z płcią
   - Doświadczenia z rolami płciowymi (presja dopasowania się)
   - Oczekiwania wobec męskości (ideały, stereotypy)
   - Wpływ na relacje (dynamika władzy, wsparcie emocjonalne)

STRATEGIE ANALIZY DANYCH

W analizie danych zastosowano analizę tematyczną.

Krok 1: Zapoznanie się z danymi,

Krok 2: Wygenerowanie początkowych kodów,

Krok 3: Wyszukanie motywów,

Krok 4: Przegląd i dopracowanie motywów,

Krok 5: Zdefiniowanie i nazywanie tematów,

Krok 6: Analizowanie i deportowanie

(Maguire, Delahunt 2017)

Cz.1 Męskość i bycie mężczyzną

- Męskość była postrzegana przez badanych na dwa główne sposoby: jako cecha kształtowana przez społeczeństwo, wymagająca spełniania określonych norm, oraz jako zbiór cech i zachowań charakterystycznych dla mężczyzn. Także badani odnosili się do cech fizycznych jako wyznaczników męskości.
- Badani różnie oceniali swoje odczucia związane z byciem mężczyzną. Wskazywano zarówno na zadowolenie, jak i ambiwalentne lub negatywne podejście. W kontekście pozytywnych aspektów zwracano uwagę na zaufanie społeczne, większą swobodę w realizacji pasji czy poczucie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej. Jako zalety wskazywano również biologiczne aspekty, takie jak brak miesiączki czy konieczności rodzenia dzieci. Negatywne strony bycia mężczyzną obejmowały większe wymagania społeczne, bardziej surowe traktowanie, mniejszą wyrozumiałość w relacjach społecznych oraz obowiązki związane z potencjalną służbą wojskową, które wiążą się z poczuciem zagrożenia i dodatkowym obciążeniem.
- Doświadczenia mężczyzn związane ze stereotypami płciowymi oraz oczekiwaniami społecznymi wykazują, że presja związana z tradycyjnymi rolami męskimi wciąż jest odczuwana w wielu aspektach życia. W szczególności, mężczyźni wyrazili swoje obawy związane z oceną ich wyglądu, siły fizycznej oraz oczekiwaną rolą w relacjach partnerskich.

Wnioski. Odczucia dotyczące bycia mężczyzną

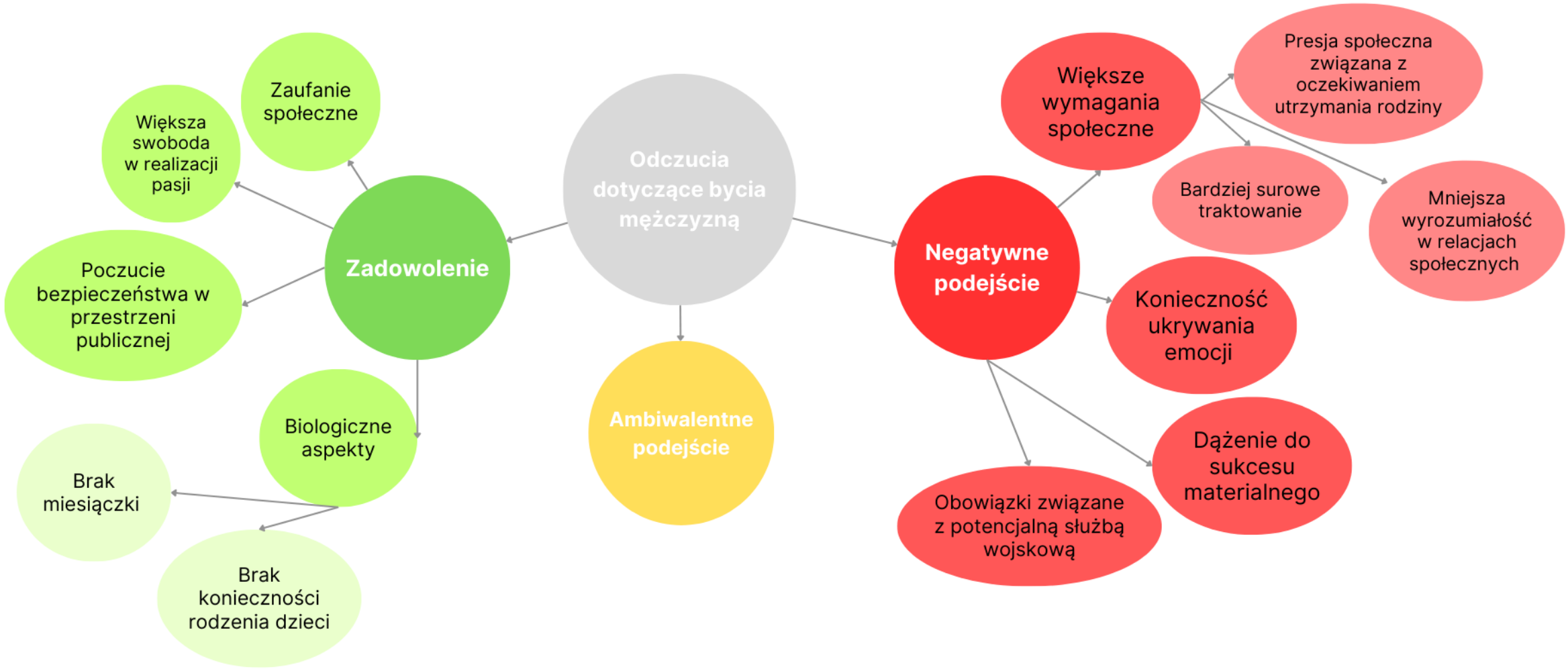

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

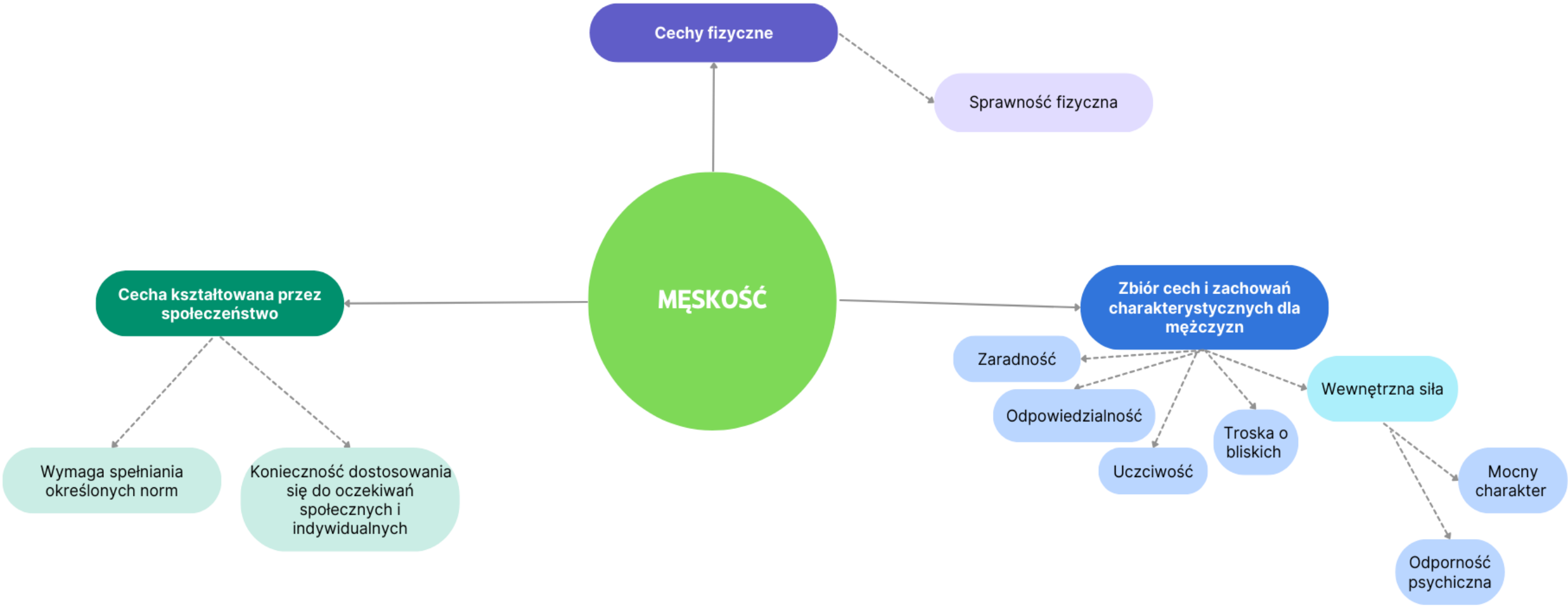

Wizerunek **męskości** w oczach młodych mężczyzn

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Pożądane cechy mężczyzn

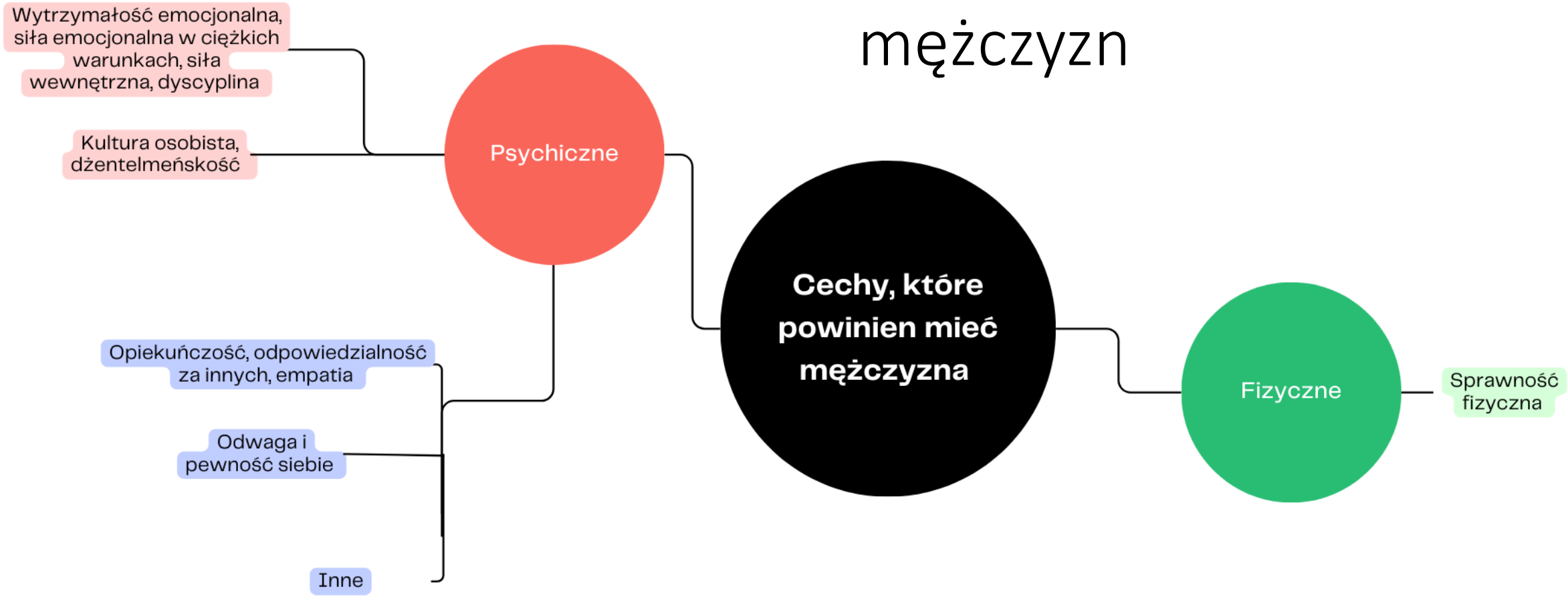

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Rys. 1. Oczekiwania społeczne wobec mężczyzn

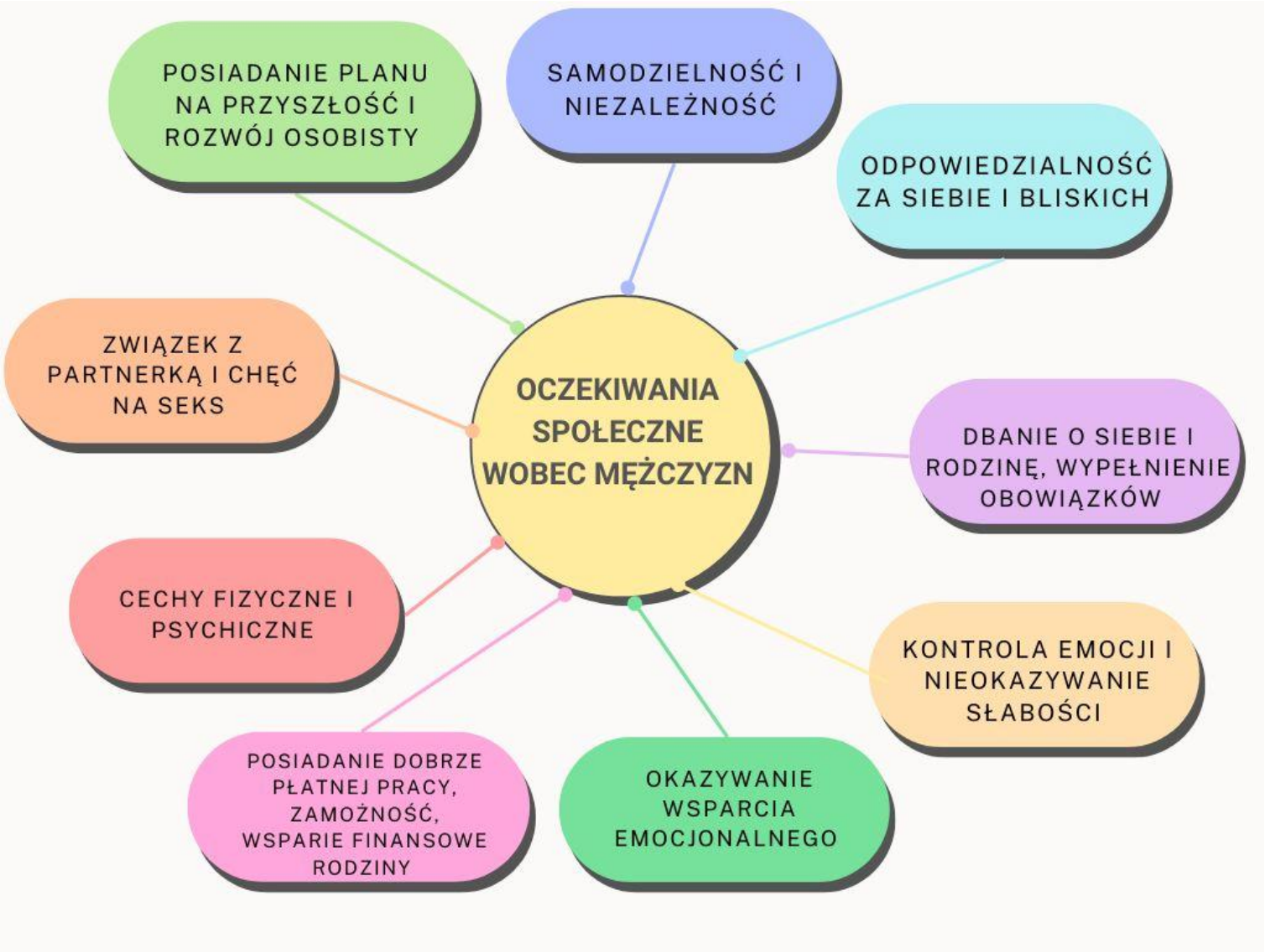

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Cz.2 Męskość i dalsze funkcjonowanie w patriarchacie

- Badanie wykazało, że istnieje krytyka hobby męskich hobby niezależnie od tego czy jest typowe czy nietypowo męskie. Badanie pokazuje że swoboda wyboru jest coraz bardziej społecznie akceptowalna (rozdział 2)
- Mężczyźni przyznają, że istnieje konkretny kodeks zasad, w przypadku randkowania, po którym poruszanie się jest często problematyczne, ze względu na podzielenie tych zasad I ról według płci (rozdział 2)
- Badania wykazały, że mężczyźni utożsamiają męskie patriarchalne wartości z partiami prawicowymi, ponieważ partie te budują swój wizerunek na podstawie figury mężczyzny jako lidera I opiekuna, co ma wzbudzać atrakcyjność tego typu partii. (rozdział 2)
- Badania wykazały, że religia ma wpływ na utrzymywanie się zachowań wspierających patriarchat. Świadczy o tym tradycjonalistyczny sentyment dzielący w konkretny sposób role męskie I damskie, gdzie to ojciec jest głową I panem rodziny. Mężczyźni wskazywali na to, że obecnie takie idee są przekazywane młodszym pokoleniom przez rodziny. (rozdział 2)

Matryca: Swoboda wyboru hobby i zainteresowań przez mężczyzn

Kategoria	Swoboda	Brak swobody
Swoboda wyboru	Badani postępują najczęściej zgodnie ze swoją intuicją	Społeczeństwo stawia oczekiwania wobec męskich hobby
Doświadczenia dotyczące swobody	Brak ograniczeń, negatywnych emocji, tolerancja wobec nietypowych zainteresowań.	Każde hobby jest oceniane, niezależnie czy jest typowe czy nietypowe.
Doświadczenia akceptacji	Akceptacja jest większa niż była kiedyś ale zależy to również od miejsca zamieszkania(większa akceptacja w miastach) Otoczenie prywatne w niektórych przypadkach jest bardziej akceptujące niż normy społeczne.	Możliwość stygmatyzacji, każde hobby podlega oceniane i krytyce, brak akceptacji może prowadzić do negatywnych konsekwencji. Ograniczenia wciąż istnieją

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Doświadczenia związane z wpływem religii na życie badanych

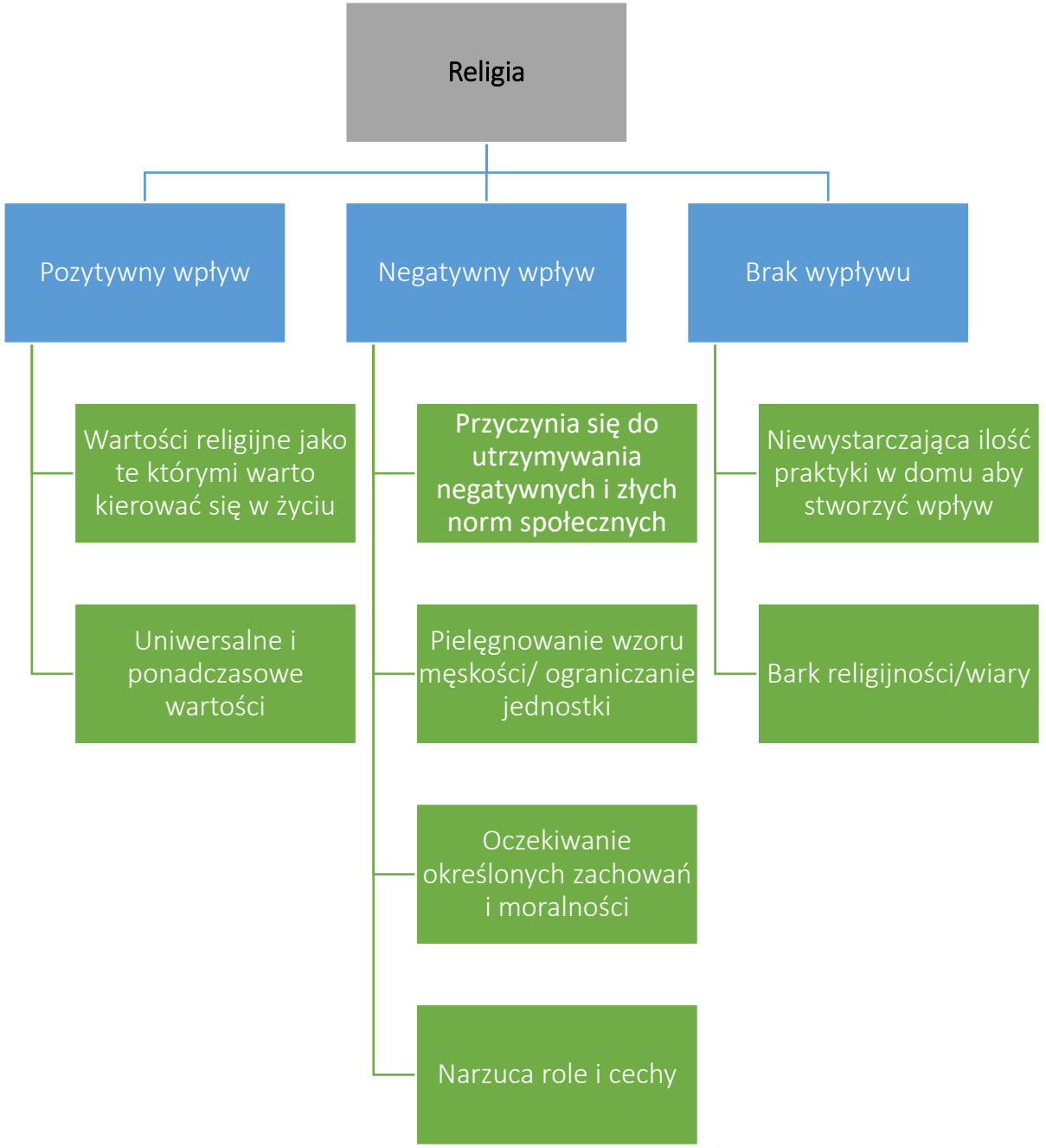

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Matryca: Definiowanie męskości w kontekście randkowania

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Cz.3 Równouprawnienie płci i podziały ról

- Badani wskazują, że życie mężczyzn może być łatwiejsze, gdy odpowiadają oni tradycyjnym wzorcom męskości, takim jak pewność siebie, zaradność, inteligencja czy zamożność. Mężczyźni, którzy spełniają te społeczne oczekiwania, postrzegani są często jako osoby, którym życie sprzyja, a społeczeństwo oferuje im większe możliwości i przywileje.
- Z przeprowadzonych badań wynika, że mężczyźni posiadają pewne przywileje związane z płcią, ale są one uzależnione od kontekstu. W obszarze pracy, szczególnie w zawodach intelektualnych, mężczyźni częściej mają lepsze szanse na awans i wyższe wynagrodzenie. Z kolei w relacjach z kobietami mężczyźni spotykają się z wyższymi wymaganiami, szczególnie dotyczącymi zarobków.
- Badania wykazały, że w Polsce, mimo formalnego uznania równości płci, w praktyce wciąż istnieje wiele nierówności. Kobiety nadal częściej zajmują się pracami domowymi i wychowawczymi, a mężczyźni, mimo prawa do równego podziału obowiązków, rzadziej się w nie angażują.
- Badani odczuwają presję, by pełnić rolę „żywiciela rodziny”, co wpływa na ich poczucie odpowiedzialności. Coraz więcej z nich dostrzega, że tradycyjne oczekiwania wobec mężczyzn, takie jak dominacja czy emocjonalna siła, mogą prowadzić do problemów psychicznych.

Równouprawnienie prawa kobiet i mężczyzn

Kategoria	Równouprawnienie istnieje	Równouprawnienie teoretyczne vs praktyczne	Równouprawnienie nie istnieje
Główne stanowisko	Brak istotnych nierówności, sytuacja w Polsce jest zadowalająca.	Istnieje na poziomie prawnym, ale praktyki ekonomiczne i podział ról społecznych są ograniczone.	Istnieją istotne nierówności, np. w wieku emerytalnym i poborze do wojska.
Postrzeganie zmian	Brak konieczności wprowadzania zmian.	Potrzeba dalszych działań na poziomie społecznym i ekonomicznym.	Konieczność całkowitego równouprawnienia.
Proponowane zmiany	Brak potrzeby zmian.	Równe szanse w każdej dziedzinie życia, eliminacja ograniczeń społecznych.	Równe płace, brak dyskryminacji ze względu na wiek emerytalny czy możliwość zajścia w ciążę. Możliwość całkowitej zmiany systemu np. w kulturze muzułmańskiej.
Najbardziej widoczne różnice	-	Rynek pracy – mężczyźni zarabiają więcej na tych samych stanowiskach. Podział ról społecznych.	Różnice ekonomiczne i kulturowe, np. rynek matrymonialny, feminatywy, stereotypy płciowe, uprzedzenia wobec mężczyzn wykonujących „typowo” kobiece zawody.
Dodatkowe spostrzeżenia	-	Konieczność eliminacji różnic w podziale ról i rynku pracy.	„W kulturze polskiej więcej się wymaga od kobiet dopasowania do norm, ale mężczyznom mniej się wybacza porażki.” (M7.24)

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Matryca: Doświadczenia w zakresie podziału ról w miejscach publicznych ze względu na płeć oraz w życiu prywatnym ze względu na równouprawnienie (cz.3)

	Podział ról w miejscach publicznych
Unikanie stereotypów i poszukiwanie środowiska neutralnego pod względem ról płciowych	Preferencja środowisk sprzyjających równouprawnieniu i bardziej otwartemu podejściu do kwestii ról społecznych
Intuicyjne i logiczne podejście do podziału ról	Intuicyjne pomaganie kobietom przez mężczyzn w noszeniu cięższych rzeczy aby im ulżyć- co miało wynikać z uprzejmości. Jednak jeśli kobieta wybiera pracę o fizycznym charakterze, nie odbiera jej to kompetentności
Równościowe miejsce pracy wobec płci	- Brak podziałów na uczelni z powodu płci - Brak szklanych sufitów niezależnie od płci - Zawody w których ilościowe różnice ilości kobiet i mężczyzn równoważą się na przestrzeni ostatnich lat
Stereotypowy podział	- Mężczyźni pełnią bardziej elitarne, wyższe i lepiej opłacane zawody - Czym wyższy tytuł naukowy tym mniej w grupie kobiet i więcej mężczyzn, a dominacja kobiet w nauczaniu w szkołach średnich i niższych - Wciąż funkcjonuje stereotyp mówiący o opiekuńczej pracy kobiet(pielęgniarka, nauczycielka) i fizycznej oraz niebezpiecznej pracy mężczyzn (strażak, żołnierz)
Brak wyraźnych doświadczeń	Występował brak refleksji czy brak doświadczeń

Podział ról ze względu na płeć	W domu rodzinnym	W relacji partnerskiej
Tradycyjny podział (mężczyzna pracuje, kobieta zajmuje się domem)	Podział stereotypowy: - Kobieta jest gospodynią, zajmuje się domem i dba o domowników - Mężczyzna zarabia pieniądze i pomaga w obowiązkach ciężkich takich jak np. Naprawa sprzętów - Mężczyźni są pochłonięci pracą i pomagają tylko w ciężkich obowiązkach, kobiety mają przez to zbyt wiele obowiązków	Nie występuje wśród badanych mężczyzn
Podział „Second Shift" (mężczyzna pracuje, kobieta pracuje i zajmuje się domem)	- Pracuje zarówno kobieta i mężczyzna ale kobiety mają dużo więcej obowiązków po pracy na etacie, w domu. Kiedy mężczyzna tych obowiązków nie spełnia	Mężczyźni pochodzą z takich domów ale nie przenoszą tego na własne relacje
Podział partnerski	-	Dążenie do zrównania podziałów między obowiązkami kobiet i mężczyzn i wspólne obowiązki obu płci lub podział niezależnie od płci. W relacjach ten podział funkcjonuje lub pary dążą do niego

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Cz.4 Patriarchat w rozumieniu młodych mężczyzn

- Według badanych patriarchat jest systemem, który ostatecznie szkodzi wszystkim, bez względu na płeć. (rozdział 4)
- Według mężczyzn, aby jakakolwiek zmiana zaszła w systemie, ten proces musi zajść we wszystkich sektorach społeczeństwa. Konkretne elementy zmiany które badani wymieniali to, gruntowna zmiana edukacyjna (zmiana sposobu myślenia) I zmiana legislacyjna. (rozdział 4)
- System ten wspiera jedynie mężczyzn i pomaga im w funkcjonowaniu I zdobywaniu pozycji lepszych od kobiet. Jak stwierdzają to badani mężczyźni, jest to działanie negatywne dla społeczeństwa, ponieważ zmniejsza to automatycznie pulę wybitnych jednostek o połowę, a tym samym utrudnia jego rozwój. (rozdział 4)

Zalety i wady patriarchatu (Cz. 4)

Kryteria definicji	Zalety patriarchatu	Wady patriarchatu
Pozorne zalety	Patriarchat daje iluzję skuteczności i przewidywalności w zarządzaniu, oparty na stereotypach przypisujących mężczyznom lepsze predyspozycje do rządzenia.	System utrwala sztywne role płciowe, co ogranicza zarówno kobiety, jak i mężczyzn.
Korzyści ekonomiczne	Wyższe zarobki i lepsza pozycja zawodowa mężczyzn.	Oczekiwanie od mężczyzn roli głównego żywiciela i tłumienia emocji.
Stabilność systemu	Patriarchat postrzegany jako stały i niezmienny system, zapewniający poczucie bezpieczeństwa i przewidywalności.	Ograniczenie autonomii kobiet, brak elastyczności systemu, utrwalanie nierówności społecznych.
Bark dostrzegalnych zalet/wad	Niektórzy badani nie potrafili wskazać jednoznacznych zalet patriarchatu.	Brak jednoznacznych wad wskazywali badani, dla których patriarchat nie jest istotnym zagadnieniem.
Neutralność	Niektórzy badani przyjmowali obojętne stanowisko wobec patriarchatu.	Obojętność wobec tematu może wskazywać na brak refleksji nad jego konsekwencjami.
Dyskryminacja, nierówności	-	Dyskryminacja kobiet: ograniczenie ich praw, traktowanie protekcjonalne, mniejsza wartość głosu, nierówne szanse.
Presja	-	Przymus ukrywania emocji, spełnianie restrykcyjnych norm społecznych, wpływ na zdrowie psychiczne.

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

Opinia o mediach opisujących obecność roli patriarchatu w codziennym życiu (cz.4)

Charakter	Opinia
Pozytywna opinia o aspekcie edukacyjnym	- Pokazywanie zjawisk jak szklany sufit, - Śledzenie treści dla poszerzenia własnej wiedzy - Obserwowanie patriarchatu w codzienności - Krytyka patriarchatu i szansa dla mężczyzn na rozwój tak jak zrobiły kobiety z feminizmem
Brak znajomości treści	- Nie zaobserwowano takich treści, lub nie zwrócono na nie uwagi - Nie spotkano się z takimi treściami
Nie przegląda takich treści	- Nie przegląda ponieważ nie uważa patriarchatu za problem dotykający badanego bezpośrednio, brak opinii z tego powodu - Nie spotkał się z takimi treściami ale krytykuje media ponieważ przesadzają a stereotypy związane z patriarchatem to bardziej przeszłość niż codzienny problem

Źródło: Opracowanie na podstawie badań własnych.

BIBLIOGRAFIA cz. 1

•Babbie E., *Badania społeczne w praktyce*, 2004, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

•Ciechowska Magdalena, Szymańska Maria, *Wybrane metody jakościowe w badaniach pedagogicznych*, 2018, Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum w Krakowie, Kraków.

•Flyvbjerg B., *Five misunderstandings about case-study research*, „Qualitative Inquiry" 2006.

•Maguire Moira, Delahunt Brid, *Doing a Thematic Analysis: A Practical, Step-by-Step Guide for Learning and Teaching Scholars*, 2017, nr 3.

•Miller D. C., Salkind N. J., *Handbook of research design and social measurement*, 2002, Sage Publications, London.

•Paprzycka Emilia, *Kobiecość współczesnych kobiet żyjących w pojedynkę*, 2009. [https://dspace.uni.lodz.pl/xmlui/bitstream/handle/11089/308/159_paprzyckafolia%20sociologica%2034.pdf?sequence=1&isAllowed=y] (dostępne na dzień 29.10.2024)

BIBLIOGRAFIA cz. 2

- Patton Micheal, w: M. Q. Patton, *Qualitative evaluation and research methods*, 2001 cyt. w: Magdalena Ciechowska, Maria Szymańska, *Wybrane metody jakościowe w badaniach pedagogicznych*, 2018, Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum w Krakowie, Kraków.
- Rocznik Lubuski, *Płeć społeczno-kulturowa jako perspektywa badawcza i kategoria analityczna*, t. 42, cz. 1, 2016, red. E. Paprzycka, E. Mianowska, Lubuskie Towarzystwo Naukowe, Zielona Góra.
- Stoller Robert, *Sex and Gender: On the Development of Masculinity and Femininity*, 1968, Science House, Nowy Jork.
- Walby Sylvia, *Theorizing Patriarchy*, 1990, Basil Blackwell Inc.